

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Bc. Ondřej Fúsik:

The adjective *halig* in Old English prose: towards a characterization of a lexical field of holiness in Old English

ÚAJD FF UK, květen 2018, 123 s. (s přílohami)

(posudek vedoucího práce)

Diplomová práce, zamýšlená jako příspěvek k vymezení staroanglického lexikálního pole „svatost“, se podle původního zadání měla zabývat popisem morfosyntaktických a lexikosémantických charakteristik pěti přídavných jmen – *hālig*, *gesælig*, *ēadig*, *gebletsod*, *frēo* – na základě jejich výskytů v různých typech textů staroanglické prózy, z hlediska vzájemných souvislostí a rozdílů v dobovém užití (žánry a typy textů; vazba na latinské textové předlohy aj.) a s přihlédnutím k jejich osudům v následném jazykovém vývoji. Tato koncepce diplomové práce je plodem diplomantova dlouhodobého zájmu o rozhraní filologie, resp. lingvistiky, a teologie a konkrétně chtěla podle původního záměru sledovat lexikálně-sémantické a kolokační rozdíly vytčených adjektiv rovněž na pozadí věrouky a náboženské praxe v procesu konverze Anglosasů.

Sběr dat pro tento záměr vyšel z kombinace lexikografické (*Thesaurus of Old English*, Bosworth–Toller’s *An Anglo-Saxon Dictionary*, *Dictionary of Old English*) a korpusové analýzy (založené zejména na *The York-Toronto-Helsinki Parsed Corpus of Old English Prose*; diplomant dále pracoval s Wrightovou a Campbellovou gramatikou). Ve druhé verzi práce se analýza s ohledem na objem materiálu prozíravě zaměřila na adjektivum jediné, totiž *hālig*, přičemž se diplomant vcelku úspěšně pokusil o vyváženější poměr mezi korpusově založeným rozbořem morfosyntaktickým a analýzou lexikálně sémantickou. Stejně jako předešle bral diplomant ohled na latinu pouze nesoustavně, k žánrově podmíněným rozdílům užití zkoumaných adjektiv prakticky nepřihlížel. Objem práce tak byl nakonec zvládnut, byť za tu cenu, že v práci schází podstatný srovnávací moment, pro lingvistickou analýzu nesmírně podstatný a v původním spjatý s množinou adjektiv.

Předložená diplomová práce formuluje a ověřuje celkem tři výzkumné hypotézy: 1. rozdíly v užití adjektiv budou patrné v jejich morfosyntaktickém chování ve vztahu k jejich „kolokačním rámcům“, tj. daná morfosyntaktická role se projeví specifickou škálou spojitelnosti se substantivy z různých konceptuálních polí na základě sémantické funkce adjektiva; 2. etymologické pozadí adjektiva *hālig* nabízí možnost, že toto přídavné jméno bylo původně prvkem v lexikálním poli ZDRAVÍ; 3. morfosyntaktické rozdíly v užití adjektiva *hālig* budou založeny i sémanticko-pragmaticky, tj. v rovině původu či zdroje dané svatosti. Sémantické funkce adjektiva v hypotéze č. 2 přitom diplomant stanovil v zásadě na základě vlastních pozorování.

Práce prokazuje, krom diplomantova dlouhodobého zájmu o problematiku starých jazyků a kultur, jeho způsobilost k samostatné odborné práci, schopnost formulovat a z větší části také ověřit relevantní hypotézy a konečně i jeho schopnost o stanoveném postupu podat i poměrně přesný a logicky strukturovaný záznam. Oproti první předložené (a neobhájené) podobě diplomové práce vykazuje její druhá verze výrazně větší soustavnost i soudržnost (včetně etymologických sond, popisu metodologie korpusové analýzy a zpřesňujícího manuálního rozboru korpusových dokladů), výrazně lepší technické a redakční vypravení a také – a to i přes některé přetrvávající nedostatky (jako je málo konkrétní

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav anglického jazyka a didaktiky

abstrakt, chvatně stylizované resumé a místy stále ještě kolísavá jazyková úroveň) – vyšší stylistickou a formulační kvalitu.

Otázky k obhajobě:

1. Jak lze závěry ohledně zjištěných významů a kolokačních schopností adjektiva *hālig* v analyzovaných dokladech vztáhnout k jeho lexikálně-sémantickému obrazu v *Dictionary of Old English*? Do jaké míry se k němu v práci při stanovení kolokačních rámců přihlíželo?
2. Neliší-li se, podle hypotézy č. 3, atributivní a predikativní funkce zdrojem svatosti, čemu diplomant přičítá zásadní kvantitativní nepoměr výskytu adjektiva *hālig* v jedné a druhé funkci?
3. Jak lze vysvětlit, ideálně na konkrétním příkladu, takřka výhradní omezení „proklamativního kvalitativního“ významu *hālig* na predikativní funkci, tj. proč je „proklamativní“ význam v atributivní funkci vyloučen?
4. Jaká jsou, na základě analýzy adjektiva *hālig*, diplomantova očekávání, pokud jde o zbylá tři adjektiva (či čtyři, půjde-li též o rozbor přídavného jména *ēadig*) v lexikálním poli „svatosti“ z hlediska jejich vzájemných vztahů na průsečíku morfosyntaktických a lexikálně-sémantických vlastností?

Celkové hodnocení:

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem diplomovou práci Ondřeje Fúsika doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím stupněm velmi dobře.

15. května 2018

prof. PhDr. Jan Čermák, CSc.